

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декал географічного факультету
І.В. Калинич
«31» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» для здобувачів вищої освіти галузі знань 10 «Природничі науки» 106 «Географія» освітньої програми «Географія»

Укладач: Жулканич Борис Михайлович, старший викладач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

© Жулканич Б.М., 2020 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	5-й	7-й
	Лекції:	
	26	8
	Практичні (семінарські):	
	18	4
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» – формування у студентів системи базових знань у сфері менеджменту, сучасного управлінського мислення, розуміння концептуальних засад системного управління, набуття умінь та навичок аналізу процесів і явищ, які протікають в організації, умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомитися з теоретичними основами менеджменту, вивчити головні поняття та категорії дисципліни;
- розглянути історію розвитку менеджменту та його перетворення на систематизовану наукову дисципліну;
- охарактеризувати організацію як об'єкт управління;
- розкрити сутність мотивації;
- дати характеристику методам менеджменту;
- виявити особливості та основні підходи до прийняття управлінських рішень;
- ознайомитися з технологіями та функціями менеджменту;
- визначити характеристики керівництва та лідерства, влади та впливу;
- розкрити особливості бізнес-етикету та ділового спілкування;
- ознайомитися зі шляхами забезпечення ефективного менеджменту.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «**Географія**»:

ОК 1.1 «Ділова українська мова»;

ОК 1.2 «Іноземна мова»;

ОК 1.4 «Історія та культура України»;

ОК 1.8 «Охорона праці та безпека життєдіяльності»;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН 1
Використовувати інформаційні технології, картографічні та	ПРН 6

геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.	
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 8
Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.	ПРН 10
Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.	ПРН 11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи менеджменту».

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<ul style="list-style-type: none"> • знати сутність понять «менеджмент» та «управління», об'єкт та суб'єкт менеджменту, закони, закономірності та принципи менеджменту; • опанувати ключові теорії управління та менеджменту; • аналізувати складові організації, види поділу праці в організаціях, елементи внутрішнього та зовнішнього середовища організацій; • основні положення змістовних та процесійних теорій мотивації; • економічні, технологічні, соціально-психологічні та адміністративні методи менеджменту; • підходи та процес прийняття управлінських рішень; • функції (планування, організація, контроль, регулювання) та технології менеджменту; • суть та основні засади керівництва та лідерства, стилі керівництва, форми влади та впливу; • критерії і систему показників для визначення соціально-економічної ефективності управління організаціями; • особливості бізнес-етикету та ділового спілкування. 	ПРН 1 ПРН 6 ПРН 6
<ul style="list-style-type: none"> • виявляти головні риси організації як об'єкту управління, визначати елементи і компоненти організації і аналізувати їх вплив на її діяльність; • давати характеристику основним теоріям мотивації людської діяльності; • обґрунтовувати застосування методів менеджменту в процесі стимулювання поведінки працівників організації; • розробляти управлінські рішення, обирати шляхи їх прийняття та прогнозувати наслідки їх реалізації; • давати характеристику плануванню, організації, контролю та регулюванню як функціям менеджменту; • виявляти взаємозв'язок керівництва, лідерства, влади та впливу, визначати стилі керівництва; • використовувати на практиці основи бізнес-етикету та ділового спілкування; • давати оцінку соціально-економічної ефективності управління організаціями. 	ПРН 10 ПРН 11

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (вправи, практичні роботи), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання є: усне експрес-опитування, виступи студентів на практично-семінарських заняттях з доповідями, виконання практичних робіт, контрольна робота, залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді, тестування.

Форма модульного контролю: письмова робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	CP	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми практичних робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	50	4	40
Реферат			1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	6	100	6	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не

більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципові, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Основи менеджменту» здійснюється у формі заліку, який проводиться в усній формі. Результати заліку оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен та диференційований залік	Залік
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в національну та шкалу за системою ECTS здійснюється за наступною схемою:

Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незараховано» (35-59 балів), зобов'язаний перекласти залік.

Результати підсумкового контролю знань заносяться до екзаменаційної відомості.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Науково-методологічні засади основ менеджменту.

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту.

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту.

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і Закономірності менеджменту.

Сутність, природа, та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.

Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між Принципами менеджменту.

Тема 4. Функції та методи менеджменту.

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретний і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Економічні методи менеджменту.

Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні. Методи менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 5. Процес управління.

Процес управління сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських¹ рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Класифікація методів обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Політики правила процедури.

Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.

Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту.

Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та складі організаційної діяльності.

Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі груп комісії. Департаменталізація. Взаємодія структур організації.

Модуль 2. Мотивуюча, контролююча діяльність, керівництво та ефективність менеджменту.

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту.

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування Теорії і

моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Зіставлення теорії мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, вид форми.

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту.

Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функцій контролювання. Етапи процесу контролювання, формування стандартів вимірювання порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінки та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролювання.

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту.

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті.

Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, що висуваються до інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотний зв'язок процесі комунікації. Засобів комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні переваги.

Тема 12. Керівництво та лідерство.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 13. Ефективність менеджменту.

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації; Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення. Напрями підвищення ефективності управління організацією. Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми

6.2. Структура навчальної дисципліни

(денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
6-й семестр						
Модуль №1. Науково-методологічні засади основ менеджменту.						
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	5	2				3

Тема 2. Історія розвитку менеджменту	8	2	2			4
Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту	7	2	2			3
Тема 4. Функції та методи менеджменту	5	2				3
Тема 5. Процес управління	8	2	2			4
Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту	5	2				3
Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту	6	2	1			3
Модульна контрольна робота	1		1			-
Разом за модуль	48	14	10			24
Модуль 2. Мотивуюча, контролююча діяльність, керівництво та ефективність менеджменту						
Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту	5	2				3
Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту	7	2	2			3
Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту	5	2				3
Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті	7	2	2			3
Тема 12. Керівництво та лідерство	5	2				3
Тема 13. Ефективність менеджменту	6	2	1			3
Модульна контрольна робота	1		1			-
Разом за модуль	42	12	8			22
Разом за семестр	90	26	18			46

(заочна форма навчання)
8-й семестр

№	Назви тем	Всього	Заочна форма		
			лекційні заняття	практичні заняття	самостійно
1	Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	7	1		6
2	Історія розвитку менеджменту	6	1		6
3	Закони, закономірності та принципи менеджменту	6	1		6
4	Функції та методи менеджменту	7	1		6
5	Процес управління	7	1		6
6	Планування як загальна функція менеджменту	8		1	6
7	Організування як загальна функція менеджменту	8		1	6
8	Мотивування як загальна функція менеджменту	6	1		6
9	Контролювання як загальна функція менеджменту	6	1		6
10	Регулювання як загальна функція менеджменту	6		1	6
11	Інформація і комунікації в менеджменті	8			6
12	Керівництво та лідерство	8	1		6
13	Ефективність менеджменту	7		1	6
Разом		90	8	4	78

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	К-сть Годин	
		ден на	заоч на
1.	Суть та зміст менеджменту. Зміст та класифікація законів та закономірностей менеджменту.	2	
2.	Еволюція, етапи розвитку менеджменту . Організація її суть та характеристики	2	0,5
3.	Технологія сучасного менеджменту. Планування, як базова функція менеджменту (суть та види)	2	0,5
4.	Зміст функції «організування» та її значення в менеджменті. Сутність змістовних теорій мотивацій	2	0,5
5.	Процес, правила і вимоги до контролю. Функції координації та регулювання	2	0,5
6.	Загальні особливості та класифікація методів менеджменту . Прийняття управлінських рішень	2	0,5
7.	Комунікації у менеджменті: суть, види та значення. Керівництво: влада і особистий вплив. Лідерство: поведінкові і ситуаційні підходи	2	0,5
8.	Керування конфліктами в організації. Суть і роль культури менеджменту в культурі організації	2	0,5
9.	Етика в менеджменті: визначення, види етичних підходів та фактори. Досвід менеджменту в Україні	2	0,5
Разом		18	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть Годин	
		денна	заочна
1	Вступ до менеджменту. Наука і мистецтво менеджменту. Категорії менеджерів. Базові управлінські навички.	2	4
2	Система адміністративного менеджменту. Закони менеджменту. Закономірності менеджменту. Принципи менеджменту.	2	4
3	Еволюція менеджменту. Історичний контекст менеджменту. Класична теорія менеджменту. Школа людських стосунків.	2	5
4	Організування як загальна функція менеджменту. Середовище організації. Етика особи в організаціях . Соціальна відповідальність та організація.	3	5
5	Формування стратегій бізнесу. Використання SWOT – аналізу для формування стратегій. Загальні стратегії Портера. Стратегія одного продукту.	2	3
6	Структура та проектування організації. Спеціалізація робіт. Структуризація. Звітність. Повноваження. Координація.	3	4
7	Сутність функції організації та базові передумови побудови структур управління. Технології розвитку організації. Реінжиніринг в організації.	2	5
8	Суть мотивації. Ієрархія потреб. Процесуальні потреби до	3	5

	мотивації.		
9	Керування контролювання. Типи контролю. Етапи контролювання. Керування контролем в організації.	3	5
10	Регулювання як загальна функція менеджменту. Сутність функції регулювання. Характеристика процесів регулювання.	3	5
11	Ухвалення управлінського рішення. Класична модель ухвалення рішень. Етапи раціонального ухвалення рішень. Адміністративна модель ухвалення рішень. Політичні чинники в ухваленні рішення	3	5
12	Групова динаміка. Формальні і неформальні групи. Виникнення не формальних груп. Їхні характеристики. Управління неформальною організацією. Фактори, що впливають на ефективність груп. Типи поведінки в групі.	3	5
13	Керування індивідуальною поведінкою. Розуміння окремих людей в організації. Емоції і настрої в організації. Керування стресом. Творчість в організації.	3	5
14	ТПрирода лідерства. Лідерство і менеджмент. Ситуаційні підходи до лідерства. Спорідненні концепції лідерства. Політична поведінка в організації.	3	5
15	Контроль в організації. Операційний контроль. Фінансовий контроль. Структурний контроль.	3	5
16	Аутогенний менеджмент. Культура ділового життя. Обмеження керівника. Раціональне використання часу. Саморозвиток особистості.	2	3
17	Психоінформаційні технології у менеджменті. Функції керівника. Компетентність керівника. Психологічна орієнтація працівника.	2	2
18	Соціальна відповідальність та етика в менеджменті. Соціальна відповідальність. Поняття соціальної відповідальності. Види соціальної відповідальності. Переваги та недоліки соціальної відповідальності. Соціальні зобов'язання. Соціальний контракт. Поняття соціального контракту. Формування соціального контракту. Сутність етики менеджменту. Визначення етики менеджменту та види етичних підходів. Фактори, що визначають етичний вибір. Механізм формування етичної поведінки. Стандарти етики менеджменту.	2	3
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: Мультимедійний проектор, інтерактивна дошка.

Обладнання: персональні комп'ютери, ноутбуки, планшети, веб-камери.

Програмне забезпечення: Microsoft Office.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Амстронг Майкл. Основы менеджмента. Как стать лучшим руководителем. Серия "Учебники и учебные пособия". Ростов-на-Дону: "Феникс", 1998. - 512с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 645 с.

3. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: Підручник. - К.: Кондор, 2009. - 187с.
4. Діденко В.М. Менеджмент: Підручник. - К.: Кондор, 2008. -584с.
5. Завадський Й.С. Менеджмент: Management. - У Зт. - Т. 1-3-вид., доп. - К.: Вид-во Європ. ун-ту - 2001. - 542с.
6. Котлер Ф., Армстронг Г. Маркетинг. Загальний курс. – М.: Видавничий дім “Вільямс”, 2001. – 608 с.

Допоміжна

1. Баєва О.В. Основи менеджменту: практикум: Навч. Посібник / Баєва О.В., Ковальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 524 с.
2. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. – К. : Центр навчальної літератури, 2005.
3. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації / Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. – К.: Кондор, 2004.
4. Воронкова В. Г. Регіонально-адміністративний менеджмент / Воронкова В. Г., Катаєв С.Л., Кіндратець О. М., Зуєва, В.О., Беліченко А. Г. – К.: ЦУЛ; Професіонал, 2010.
5. Гапоненко А.Л. Стратегическое управление: Учебник / А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухин. – М.: Омега – Л., 2004. – 472 с.
6. Завадський, Й. С. Менеджмент: підручник для студентів економ. спец. вищих закладів : у 2 т. / Й. С. Завадський. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – Т. 2. – 640 с.
7. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назаров. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
8. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І.Кіндрацька. – К.: Знання, 2010.
9. Липчук В. В. Маркетинг: основи теорії та практики/ Липчук В.В., Дудяк А.П., Бугіль С. Я. – Львів: “Новий Світ-2000” ; “Магнолія Плюс”. – 2003. – 288 с.
10. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента: Ученик / Н.М. Мартыненко – К.: Каравелла, 2003. – 496 с.
11. Менеджмент организаций : учебное пособие / Л. А. Киржнер, Л. П. Киенко, Т. И. Лепейко, А. М. Тимонин. – К. : КНТ, 2006. – 688 с.
12. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент / П.П. Микитюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2007.
13. Мостенська Т. Л. Основи маркетингу. – К.: Кондор, 2005. – 240 с
14. Райченко А.В. Общий менеджмент: Ученик / А.В. Радченко. – М.: ИНФРА – М. 2005. – 384 с.
15. Сахно Е. Ю. Менеджмент сервісу. Теорія та практика / Е. Ю. Сахно. – К.: ЦУЛ, 2010.
16. Сухарський В. С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) / В. С. Сухарський. – Тернопіль : Астон, 2004. – 528 с.
17. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. / М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 304 с.
18. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства / В.І. Хомяков. - К.: Кондор, 2005.
19. Яхно Т.П. Міжнародний менеджмент / Т.П. Яхно, І.А. Лапшина. - Львів: Компакт-ЛВ, 2005.
20. Менеджмент персоналу: Навч. посіб. Вид. 2-ге, без змін / В.М. Данюк, В.М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В.М. Данюка, В.М. Петюха. - К.: КНЕУ, 2006. - 398с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування. –
http://pidruchniki.ws/19991130/menedzhment/etika_dilovogo_spilkuvannya_-_gritsenko_tb
2. Дахно І.І. Ділова кар'єра. –
http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/dilova_karyera_-_dahno_ii
3. Мальська М.П. Корпоративне управління. –
http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/korporativne_upravlinnya_-_malska_mp
4. Публикации по менеджменту, экономике, маркетингу. – [http://](http://tourlib.net/management.htm)
5. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент. –
http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/innovatsiyний_menedzhment_-_skripko_to
6. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет –
http://pidruchniki.ws/00000000/etika_ta_estetika/korporativna_kultura_diloviy_etiket_-_timoshenko_nl